

GAZETA HÂRTIBACIULUI

PUBLICAȚIE LUNARĂ A ASOCIAȚIEI „VALEA HÂRTIBACIULUI” ÎN COLABORARE CU PRIMĂRIA ORAȘULUI AGNITA

„Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă” Marcu, 10.44

NUMĂRUL 9, DECEMBRIE 2006
APARE LA AGNITA - PREȚ: 1 LEU

Din SUMAR

• “FORMULA AS” - pag. 3
pe Hârtibaci, la Țichindeal

LA CUMPANA DINTRE ANI
cu Primarii din - pag. 4
Microregiunea Hârtibaciului

Școala cu clasele I-VIII
Alțina - pag. 5
- Informații utile -

LEGENDA HÂRTIBACIULUI
- pag. 6

Bunicului meu

Câte un bătrân își mai aduce aminte
De doi stejari și cumpăna fântânii
Loc de popas și împăcare
Unde-și trăgeau o clipă răsuflarea
Drumeții, vitele și câinii.

Mai știți și eu cum sara parcă satul
Uitat de truda arșiță sudoare
Venea clipa aceea când apusul
Lăsa pe toate o pânză grea de împăcare.

Într'un târziu se ridică bunicul
Și-și scutura luleaua de stejar
Spunând cu glas adânc și plin de bunățate
- Hai să cinăm că e târziu, nepoate.

Câte un bătrân, își mai aduce aminte
De bunul meu, de mine, de fântână
Dar astăzi nu mă mai cunoaște
Privind mirat străinul care trece
Spunând ca și altădată „sara bună”.

Stejarii nu mai sunt, e numai unul
Și cumpăna cea veche s-a stricat
Numai apusul-aduce câteodată
Aceiași pânză grea de pace peste sat.

Florin Zamfirescu

DIN PARTEA PREȘEDINTELUI ASOCIAȚIEI „VALEA HÂRTIBACIULUI”

Odată cu venirea sărbătorilor de iarnă, fiecare dintre noi se regăsește într-un moment de bilanț, atât al realizărilor de peste an cât și un bilanț al sufletului, al faptelor. Ne punem însă în mod cert și întrebarea: ce va fi în 2007, ce vrem de la integrarea europeană și ce vrem de la noi înșine? Ce proiecte trebuie realizate și încotro ne îndreptăm în noul an?

Doresc pentru anul viitor să ne aducem aminte mereu, de unde am plecat și unde suntem, să reușim să ne bucurăm de ceea ce avem și să-i mulțumim Domnului pentru ceea ce ne-a dat. Nemulțumirile nu fac decât să ne macine sufletul și singura cale de a fi mulțumiți este de a ne strădui cât ne țin puterile pentru a transforma viața noastră și a celorlalți, în bine

Eu îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru ceea ce am reușit până acum împreună și vă doresc tuturor un an nou cu sănătate, scaldat permanent în lumina Crăciunului.

La mulți ani !

Ing. Curcean Radu- Marius

CUVANT ADRESAT CREDINCIOȘILOR PROTOPOPIATULUI AGNITA

Prea Cucernici Părinți,
Iubiți credincioși,

Cuvintele îngerești: „Slavă între cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și-ntr-o oameni bună voire” (Lc. 2.14) care au anunțat marele eveniment - Nașterea Fiului lui Dumnezeu, pentru noi și pentru a noastră mântuire, ne umple sufletele și inimile de bucurie spirituală și speranță.

De ziua descoperirii Marii Taine, în această bucurie și în deosebitele trăiri ale Crăciunului, Anului Nou și Bobotezei vă doresc tuturor multe și bogate împliniri, bucurii sfinte generate de venirea pe pământ a fiului lui Dumnezeu, bunăstare în noua postură de cetățeni europeni, iar Noul An să vă aducă sănătate, belșug în toate și noroc.

La mulți ani ! UN AN NOU FERICIT

Protopop Preot Ioan Jurca

IACOBENI LA 670 DE ANI

Satul Iacobeni este așezat pe Valea Hârtibaciului, la o distanță de 12 km de Agnita și 1,5 km de șoseaua dintre Agnita și Sighișoara. Satul se întinde de-a lungul pârâului cu același nume, afluent al Hârtibaciului, fiind înconjurat din trei părți de dealuri împădurite și dintr-o parte de lunca Hârtibaciului.

Se spune că satul n-ar fi fost așezat de la început pe locurile unde se află astăzi ci undeva în apropiere. Acea așezare s-ar fi numit Mischeldorf și a dispărut în urma unei epidemii. Locuitorii rămași în viață s-au refugiat pe teritoriul de astăzi al satului Iacobeni dându-i acestuia toată averea fostului sat.

Anul exact al înființării satului nu se cunoaște, pe teritoriul acestuia fiind găsite dovezi materiale ale unor așezări din comuna primitivă (neolitic și epoca metalelor: aramă și bronz) precum și din epoca romană. Aceste obiecte se găsesc la muzeul Brukenenthal.

(continuare în pag. 3)

Pr Paroh Teofil Gârbacea

Crăciunul și colindatul pe Valea Hârtibaciului

Colindatul deschide ciclul celor 12 zile (de la Crăciun la Bobotează) ale sărbătorilor de iarnă. Există și colinde de Sf. Nicolae, de Anul Nou, de Bobotează și chiar de Paști, dar fenomenul propriu-zis al colindatului este legat de sărbătorirea Crăciunului.

Colindatul era o datină străveche referitoare la întâmpinarea Anului Nou, cea mai mare sărbătoare a omului precreștin. Biserica a integrat-o în cadrul creștin al sărbătorii nașterii lui Isus. Din colindatul precreștin ne-a rămas azi colindatul cu măști.

Pentru a organiza colindatul, feciorii se asociază în cete. Scopul principal al cetei junilor e de a-i iniția în normele și valorile comunității, spre a le transmite, la rândul lor, generațiilor următoare. Tinerii învață că au obligații sociale în viața satului. La ceată ei se inițiază în cântece, joc, obiceiuri,

spre a se integra în colectivitatea sătească. Aici se înscrie colindatul întregului sat, căci se consideră că, în această perioadă de tranziție spre Noul An, omul poate influența (prin urarea cântată a colindătorilor) desfășurarea ciclului naturii. Tot la ceată feciorii învață să coopereze și să se subordoneze unei autorități (conducătorul cetei, tata de feciori).

Ceata organizează petrecerile tineretului din perioada sărbătorilor de iarnă. Feciorii și fetele sunt acum împreună la multe astfel de ocazii și așa se apropie unii de alții, se încheagă noile familii, „se așează”, „intră în rândul lumii”.

Ceata de colindători poartă felurite denumiri:

„bute” în Vecerd, Ghijasa de Jos, Mihăileni, Șalcau, Ighișul Vechi, Bârghiș, Apoș

(continuare în pag. 5)

AGENDA CULTURALĂ A JUDEȚULUI SIBIU

- selecție -

7 IANUARIE

❖ „UDATUL IONILOR” – obicei folcloric

Local, Tâlmăcel: Consiliul Local Tâlmăciu, Primăria Tâlmăciu, Consiliul Județean Sibiu
Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale "Cindrelul- Junii" Sibiu

15 IANUARIE-15 DECEMBRIE

❖ CĂRȚI EVENIMENT ȘI AUTORII LOR – întâlniri cu cei mai prestigioși protagoniști ai vieții culturale, științifice și artistice din România: prezentări de carte și autori, expoziții, seri de lectură publică.

Național, Sibiu: Biblioteca Județeană ASTRA

IANUARIE- DECEMBRIE

❖ „ȘCOLI ȘI MUZEE CĂTRE EUROPA”-expoziție.

În cadrul programului „Capitală Culturală Europeană Sibiu 2007” proiectul își propune, pe de o parte, organizarea unor acțiuni expoziționale în Sibiu, Germania și Luxemburg, în vederea promovării, cunoașterii valorilor cultural-tradiționale românești și ale minorităților naționale (sași, maghiari, romi) reprezentate prin valorile patrimoniale ale Muzeului „ASTRA”. Pe de altă parte, proiectul are în vedere implementarea în curricula gimnazială și liceală a unor programe graduale privind definirea propriei identități culturale și prin comparație cu valorile din celelalte țări ale Europei, în fond a unei noi identități comun europene.

Internațional, Sibiu: Complexul Național Muzeal „ASTRA”, Fundația „Pegasus” – Luxemburg

IANUARIE – DECEMBRIE

❖ Colocviu european: „CIVILIZAȚIE EUROPEANĂ - CIVILIZAȚIE SIBIANĂ ”

Invitarea celor mai importanți 50 de cercetători din domeniul istoriei civilizației europene și a civilizației românești, în general, a celei transilvane, în special, din toate țările care au influențat, direct, evoluția civilizației transilvane și a celei sibiene, începând din secolul al XIV-lea și până în secolul al XIX-lea, într-o perspectivă diacronică și interdisciplinară

Internațional, Sibiu: Complexul Național Muzeal „ASTRA”, Academia Română, Institutul de Studii Sud-Est Europene, Centrul de Studii Transilvane din Cluj Napoca, Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu.

24 IANUARIE

❖ 24 IANUARIE – ZIUA UNIRII PRINCIPATELOR – alocuțiuni omagiale, program cultural- artistic, concursuri pe teme de istorie

Local, Sibiu, Cisnădie, Orlat, Consiliul Județean Sibiu, Consiliul Local Sibiu, Asociațiunea „ASTRA”, Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, Universitatea „Lucian Blaga”, Direcția Județeană Sibiu a Arhivelor Naționale, Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu „Cultural Național Sibiu, Primăria orașului Cisnădie, Liceul Teoretic „G. Gündisch”, Unitățile de învățământ

IANUARIE

❖ MIHAI EMINESCU- recitaluri de poezie, expoziții, concursuri

Local, Orlat: Primăria Orlat, Școala cu clasele I-VIII din Orlat

IANUARIE

❖ OMAGIU PERSONALITĂȚILOR ASTRISTE: VICENȚIU BABEȘ, MITROPOLITUL GURIE GROSU, VASILE LUCACI ȘI SEXTIL PUȘCARIU -simpozion, expoziție

Local, Sibiu: Asociațiunea ASTRA

30 IANUARIE

❖ DATINI STRĂBUNE PE SECAȘ- participă localitățile de pe Valea Secașelor din jud. Sibiu și Alba. Program cultural-artistic cuprinzând datini și obiceiuri specifice zonei.

Primăria Miercurea Sibiului, Casa de Cultură „Corneliu Medrea” Miercurea Sibiului, Primăria Apoldu de Jos, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul” – Junii Sibiu

IANUARIE - DECEMBRIE

❖ REUNIUNEA LICEELOR EUROPENE PĂSTRĂTOARE DE TRADIȚII

Această manifestare de anvergură se încadrează politicii schimburilor culturale internaționale, ce se cer intensificate odată cu integrarea României în Uniunea Europeană. Contactul cu valorile altei culturi și civilizații îi poate ajuta să-și formeze o viziune mai obiectivă asupra propriei identități. Situația pe o poziție de presupusă egalitate și o prezumție de similitudine cu metabolismele culturale prestigioase permit susținerea convingătoare a unicității unor fapte și producții culturale autohtone, în concertul valorilor europene.

Proiectul internaționalizării întâlnirilor dintre tinerii liceeni europeni, păstrători de tradiție în domeniile meșteșugurilor artistice și folclorului tradițional (specifice culturilor populare, din toată lumea), se impune de la sine ca fiind unul din demersurile cele mai recomandate, în scopul instituirii unui dialog multicultural la scară europeană (și chiar universală). În contextul unui asemenea spectacol – eveniment, tinerii vor avea ocazia unei mai intense apropieri și cunoașteri în plan cultural, a unui schimb de experiență fertil privind identitatea etnoculturală a fiecărui grup sau comunitate etnică, a înțelegerii profunde a apropiierilor, asemănărilor și diferențelor (deosebirilor) dintre culturile și artefactele artistice pe care le reprezintă fiecare.

Internațional, Sibiu: Cercul pentru Dialog Cultural “Sibiu 2007”, Asociația liceelor păstrătoare de tradiții, Complexul Național Muzeal “ASTRA”, Ministerul Culturii și Cultelor, Ministerul Educației și Cercetării, Inspectoratul Școlar Județean Sibiu, Institutul Cultural Român, Consiliul Județean Sibiu, Primăria Municipiului Sibiu, Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale

IANUARIE-DECEMBRIE

❖ CREAȚIE ȘI COMUNICARE ÎN BIBLIOTEELIERE CULTURALE- se urmărește implicarea tuturor membrilor comunității în evenimentul cultural din 2007. Biblioteca liererele se vor desfășura ținând cont de: categoria de vârstă, domeniile de aplicare. Toate „produsele” realizate în cadrul acestor ateliere vor constitui materialul pentru expoziții temporare, în spații convenționale și non-convenționale. Participă animatori socio-culturali din bibliotecile publice din țară și Europa.

Național, Sibiu: Biblioteca Județeană „Astra” Sibiu

IANUARIE – DECEMBRIE

❖ EUROPA LUMINILOR ȘI COLECȚIONARII SĂI. MODELUL BRUKENTHAL-SAMUEL von BRUKENTHAL. MODEL AUFKLAERUNG

Personalitate de excepție a timpului său, baronul Samuel von Brukenthal a preluat conținutul epocii Luminilor, conferindu-i și dimensiunea democratică. Principiul de bază este cel al identității acestui spațiu cultural, capacitatea sa de a promova cooperarea multinațională, plurilingvă, interculturală și internațională (artistică, estetică, muzeistică, istorică, sociologică), având ca punct de plecare contribuția excepțională a lui Brukenthal și actualitatea ei în educația estetică și istorică

Național, Sibiu: Muzeul Național Brukenthal

IANUARIE – FEBRUARIE

❖ SAMUEL von BRUKENTHAL. HOMO EUROPAEUS- Proiectul dorește să scoată în evidență personalitatea fondatorului Muzeului Brukenthal prin intermediul colecțiilor de carte achiziționate de acesta în timpul vieții. Epoca în care a trăit baronul Samuel von Brukenthal a fost cea a Luminilor, un timp în care preocupările intelectuale ale personalităților vizau sfera enciclopedismului. A fost epoca istorică în care filosofia a luat locul teologiei, științele au luat locul speculațiilor mistice, iar jurnalele de călătorie au înlocuit călătoriile extatice.

Național, Sibiu: Muzeul Național Brukenthal

IANUARIE – DECEMBRIE

❖ EUROPA LUMINILOR ȘI COLECȚIONARII SĂI. MODELUL BRUKENTHAL-PINACOTECA BARONULUI SAMUEL von BRUKENTHAL În anul 1773, colecția lui Samuel von Brukenthal a fost catalogată ca fiind a 2-a după dimensiuni din Viena. Colecția sa se remarcă nu numai prin numărul lucrărilor, ci, mai ales, prin calitatea autorilor acestora.

Național, Sibiu: Muzeul Național Brukenthal

IANUARIE – DECEMBRIE

❖ ECOMUZEU ÎN REGIUNEA SIBIULUI –

Național, Sibiu, Săliște, Gura Râului, Biertan, Valea Viilor, Moșna, Chirpăr: Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu, Gaia Heritage, Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Sibiu, Complexul Național Muzeal Astra, Asociația Reuniunea Mărginenilor, Primăriile din: Săliște, Gura Râului, Biertan, Valea Viilor, Moșna, Chirpăr

Sursa: Ministerul Culturii și Cultelor – D.J.C.C.P.C.N. Sibiu

CRONICA VREMURILOR

Spre informare și cugetare!

• În perioada 2007-2013, intră în România circa 8 miliarde euro, din care circa 7,5 miliarde sunt destinate finanțării dezvoltării rurale, diferența fiind alocată plăților directe la hectar- direct producătorilor agricoli. Vor fi 20 de măsuri ce au ca scop creșterea competitivității sectorului agricol și silvic, gospodărirea terenurilor agricole și forestiere, îmbunătățirea calității vieții la sate și constituirea parteneriatelor public-private. După 1 ianuarie 2007, România va depune la Comisia Europeană Planul Național Strategic 2007-2013 și Programul Național de Dezvoltare Rurală. Timp de maximum șase luni acestea se vor analiza și Comisia Europeană va transmite răspunsul cu privire la aceste planuri. Pentru ca să nu se piardă timp, proiectele se pot depune încă de la începutul anului la oficiile județene al Agenției pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit.

• Cele mai mari temeri legate de dezvoltarea agriculturii sunt legate de lipsa de experiență în proiectele de investiții după tipicul european. Pentru soluționarea acestei probleme Ministerul Agriculturii va finanța instruirea gratuită a consultanților. Trebuie cunoscut faptul că primarul localității este implicat direct în dezvoltarea satului. Astfel dacă cineva dorește să-și facă o fermă sau o pensiune, investitorul trebuie să lucreze cu primarul, acesta din urmă urmând a face drumul și rețelele. De acum – spre deosebire de proiectele Sapard, ce presupunea dezvoltarea singulară a fermierului – se va pune accentul pe dezvoltarea integrată și parteneriatul public-privat. **Un primar deștept și un fermier deștept pot atrage fonduri europene mari.**

Luna decembrie

• Planul Național Strategic

Îmbunătățirea calității vieții în mediul rural

Este una din componentele finanțate de UE, cu suma de 2,2 mld euro.

Activități finanțate prin program și beneficiari

Beneficiari: membrii gospodăriilor rurale

Activitățile meșteșugărești și de artizanat; Activitățile de comerț local, ca de exemplu crearea unui magazin atașat unei ferme, unde pot fi vândute propriile produse.

Beneficiari: micro - întreprinderile din mediul rural cu mai puțin de nouă angajați și o cifră de afaceri sub 2 milioane de euro

Crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi (servicii de frizerie, aprovizionare cu unelte agricole etc).

Beneficiari: pensiuni agro-turistice (producători agricoli, membrii gospodăriei), pensiuni turistice (persoane fizice și juridice care doresc să investească în turism rural).

• Construcția și modernizarea de pensiuni turistice și agro-turistice.

Beneficiari: consilii locale, asociații cu statut juridic între consiliile locale din mediul rural și persoane juridice.

• Îmbunătățirea infrastructurii rurale prin investiții (drumuri locale, alimentări cu apă,

canalizare);

• Amenajarea centrului civic al localității prin investiții cu caracter public (piețe, parcuri,

reabilitare, biblioteci).

Beneficiari: locuitorii din mediul rural

• Pregătirea și informarea populației rurale pentru activitățile de diversificare a economiei locale, asigurarea de servicii etc.

Beneficiari: comunitățile locale, structurile publice și private locale implicate în dezvoltarea rurală locală (ONG-uri, fundații și asociații, consilii locale, primari, instituții ecumenice, societatea civilă locală)

• Formarea de parteneriate locale, public - private reprezentative;

• Elaborarea de strategii integrate de dezvoltare rurală la nivel local;

• Finanțarea cercetărilor sau studiilor teritoriilor (zonelor rurale) și pregătirea aplicațiilor pentru sprijin.

Sursa: Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale – publicația „Satul românesc – sat european” editată de Delegația Comisiei Europene în România.

SĂRBĂTORI BISERICESTI NAȚIONALE ÎN 2007

17 mai – Înălțarea Domnului – Ziua Eroilor

30 noiembrie – Sf. Apostol Andrei cel Întâi Chemat – Ocrotitorul României

ZILE ȘI SĂRBĂTORI LEGALE

ÎN CARE NU SE LUCREAZĂ

1-2 ianuarie

1 mai

8-9 aprilie (prima și a doua zi de Paști)

1 decembrie (Ziua Națională)

25-26 decembrie (prima și a doua zi de Crăciun)

“FORMULA AS” pe Hârtibaci, la Țichindeal

În numărul din săptămâna 11-18 decembrie 2006, “Formula As” a publicat un amplu reportaj sub titlul “Cristos din Țichindeal”.

Pentru că mulți dintre cititorii noștri nu ajung să citească acest articol, considerăm că este datoria noastră să reproducem câteva scurte pasaje.

“Pe Valea Hârtibaciului, între Sibiu și Agnita, într-o biserică aproape abandonată, așteaptă să fie salvată de la piere una din cele mai frumoase reprezentări populare a lui Iisus.

Pe Valea Hârtibaciului este decembrie auriu. Zăpada e doar o presimțire, o răceală a vântului, o încremenire a copacilor desfrunziți. Pe cerul albastru sticlos, Dumnezeu desenează cu nori lungi, albi, subțiri. Mă aflu sus, pe o măgură ca spinarea unui mare animal adormit, în depărtare sunt crestele albicioase ale Făgărașilor, iar jos, la picioarele mele, stă cuibărit între coline satul Țichindeal, cu casele strânse una în alta, ca și cum s-ar teme. De pe dealuri se scurg peste ele păduri de culoare pietrei. Nici o mișcare, nici un om.

În mijlocul satului se vede biserica, de un alb abrupt, sobră, singură, cu o turlă curajos înfiptă în cer. O biserică aspră, cu aer de supraviețuitor. De jur împrejur, casele stau cu capul plecat, ca într-o horă încremenită în tăcere. Ea

însă, nu. E o biserică ce nu vrea să se supună nici timpurilor, nici părăsirii, nici iernii.

«Unde sunt oamenii din sat, nene Simioane?», întreb, în timp ce omul zornăie dintr-un morman de chei ruginite, sub ciudata poartă a bisericii. «De ce sunt străzile pustii, de ce sunt obloanele trase?» El privește numai în pământ, cu ochii ascunși în umbra căciulii de mocan. «Apăi, is puțini oameni în sat, și-s bătrâni. Stau ferecați în case. Un’să iasă? Un’să se ducă?», mormăie bătrânul mai mult pentru el.

În fața bisericii se află un copac uriaș, vechi de sute de ani, și cum bate soarele, umbrele enorme ale crengilor sale îmbrățișează biserica. Totul arată straniu. Biserica e înconjurată mai întâi de un gard scund de lemn, ca o palisadă, apoi de un zid scurt și gros din piatră, acoperit cu țigla, ca un zid de cetate medievală, iar la intrare, e poarta aceasta cum n-am mai văzut niciodată la o biserică: masivă, dar atât de scundă, încât trebuie săte apleci ca să intri. Patru coloane groase din piatră sprijină adâncul acoperiș al porții, pe sub care treci ca printr-un tunel. E ca și cum biserica ar fi apărată de un dușman nevăzut. (...)

N-ați auzit de frații Grecu?

Simion observă că am rămas încremenit. “Așa că-i frumoasă?”, întrebă în șoaptă. Nimic nu te pregătește pentru interiorul acestei biserici, căci pe dinafară, simți numai asprime însingurată, numai masivitatea pietrei tăiate în muchii dure, dar odată intrat, totul se schimbă, formele devin curbe, rotunjite și blânde, privirile se obișnuiesc cu semiîntunericul tăcut, și atunci picture pur și simplu de pe pereți peste tine, în mii de tonuri ruginii, în albastru stins, în

griuri colorate, în galbenuri stinse, care se aprind pe măsură ce le privești. Sunt acolo chipuri uluitoare de sfinți, pictați într-un fel cum n-am mai văzut poate niciodată, primitive și sofisticat în același timp, niște sfinți cu chipuri de țărani de sub munți. Uneori, ei sunt îmbrăcați cu cămăși albe și cu brăuri de lână tricoloră, așa cum se mai poartă uneori și astăzi, au căciuli ciobănești pe cap, iar mâinile lor sunt aspre ca niște mâini de soldați. Sunt acolo sute de personaje, despre care simți că nu sunt plâsmuiri imaginate de pictori, și mai sunt și animale, cai, bivoli, iar Iisus are un chip în ai cărui ochi îi poți vedea întreaga povese, într-o clipă. “Cine a făcut asta, nene Simioane?”, întreb, “Cine a pictat biserica asta?” (...) “Grecu” îmi șoptește Simion la ureche, purtându-mă pe sub zidurile rotunde, “frații Grecu, ei or făcut zugrăveala bisericii. N-ați auzit de frații Grecu? Cântau liturghia în timp ce zugrăveau. Or fost demult ei, demult.»

(...)

S-a duce și biserica unde s-a duce și satul. În pustie.

Într-un colț din altar, am descoperit un fel de istoric, putred și el, al bisericii, scris într-un fel straniu, din care am înțeles că lăcașul acela parcă nepământean ar avea peste două secole, că pictura aceasta fabuloasă n-a fost atinsă de-atunci decât de aripa timpului. Nici un cuvânt despre frații Grecu, zugravii. «S-a duce și biserica unde s-a duce și satul. În pustie.» șoptește bătrânul Simion. «N-are cine avea grijă de ea, cum o avut ea grijă de noi»

Înțeleg dintr-o dată totul. Felul în care casele goale ale Țichindealului stau încremenite, oblonite, în jurul bisericii de piatră. Înțeleg tăcerea ulițelor, felul în care zboară corbi deasupra pădurilor dimprejur. Numai câteva case mai sunt locuite de bătrâni solitari. Și mai înțeleg felul în care zidurile bisericii urcă la cer, singurătatea colțuroasă a turlei în bătaia cu timpul, felul ciudat în care lăuntru bisericii te cuprinde imediat ce ai intrat, ca o îmbrățișare tăcut-disperată. Biserica aceasta mai crede în salvare.

(...) Țichindealul e un sat românesc care se stinge, biserica lui supraviețuitoare trebuie să fie într-adevăr foarte veche, căci după 1867, românii aflați sub unguri, n-au mai avut voie să construiască din piatră.”

N. R. Articolul semnat de Horia Țurcanu este însoțit de imagini superbe (opera autorului) cu satul, biserica și oamenii care și-au dăruit amintirile. Mulțumim «Formulei As» și autorului acestui vibrant elogiu adus unui vechi sat transilvănean și dacă treceți prin Valea Hârtibaciului poposiți și în alte vechi sate românești, care cu toate au rămas încremenite în sec. XIX. Toate așteaptă salvarea, an de an fiind trecute în catastifurile celor ce «drămuie banii». Sunt monumente ce se năruie și nimeni din vremelnici cărmuitori nu se vrednicesc nici măcar să le vadă. Pentru toți cititorii îi rugăm să citească această aleasă publicație. De Țichindeal a auzit acum o țară întreagă. Să sperăm că și cei care pot decide soarta unui monument istoric unic.

Prezentare și selecție
de Marius Halmaghi
(vom reveni)

IACOBENI LA 670 DE ANI

(continuare din pag. 1)

Prima mențiune istorică datează din anul 1336, când într-un document al vremii se pomenește de Villa Iacobi. Denumirea satului nu s-a schimbat în decursul istoriei, păstrându-se cea inițială. I s-a spus în șasește Iakobsdorf, în ungurește Iacobfalva și în românește Iacobeni.

Din punct de vedere administrativ satul a aparținut scaunului săsesc Cincu Mare. În documentele administrative ale acestuia, din sec. XVI și XVII, Iacobeni e amintit ca o comună de rangul III, urmând imediat după Cincu și Agnita, ceea ce dovedește că a fost o localitate cu importanță economică.

La un recensământ din anul 1488 așezarea se prezenta ca foarte populată, a treia după Agnita și Alțâna, având 75 de gospodării, o școală, o moară, trei săraci întreținuți de obște.

În timpul războiului țărănesc din 1514,

sărăcimea de pe Valea Hârtibaciului simpatizează cu cruciații. Tot în sec XVI, Ion Zapolia, voievodul Transilvaniei, îl numește pe nobilul Mihail Horvath ca „protector et defensor” – căpitan cu sediul permanent la Nocrich.

În 1761 călugărul Sofronie cu o oaste de 200 de țărani ține o adunare la Benești, la care participă și delegați ai ortodocșilor din Iacobeni și Proștea. În urma cererii adresate curții de la Viena, se aprobă rămânerea populației românești la vechea credință și construirea de biserici ortodoxe.

Actuala biserică ortodoxă din Iacobeni are hramul Sfântul Nicolae, și este construită în anul 1873 din piatră, cărămidă, lemn și țigla, are forma de navă, stil bizantin cu elemente gotice, obișnuit în zona Ardealului.

Deasupra pridvorului se află un turn cu o înălțime de 13 m și o lățime de 4 m, care adăpostește clopotnița cu două clopote: cel mic datând din 1842 și cel mare, sfințit pentru ploaie, datând din 1922. Faptul că clopotul mic e mai vechi decât biserica, dovedește că a fost luat dintr-o biserică existentă înaintea celei actuale.

Biserica a fost construită prin osteneala și dărnicia obștei credincioșilor din această parohie, sub conducerea vrednicului preot paroh Ioan Lascu. La acestea s-au adăugat ajutoarele benevole ale preoților, credincioșilor și parohiilor din cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului.

Din anul 1842 se cunoaște șirul preoților care au păstorit această parohie și anume: Chirion Rotaru 1842-1855, Ioan Lascu 1855-1901, Valeriu Cosma, Ilie Popescu, Vasile Joantă, Gugu Aurel, Mărginean Nicolae 1975-1990, Murgoiu Crucian 1991-2003, iar din 1 oct. 2003, Gârbacea Teofil.

Datorită stării avansate de degradare a bisericii, preotul Teofil face apel la credincioșii din localitate și împreună cu aceștia și cu sprijinul Primăriei, în anul 2005 începe o serie de lucrări de reparații și amenajări pe care le termină în 2006. În această perioadă s-a reparat acoperișul, s-a tencuit și zugrăvit, s-a executat un brâu de lambriu în suprafață de 100 mp, a fost vopsită toată tâmplăria, iconostasul a fost reamenajat, pe biserică a fost pusă o cruce metalică, s-au electrificat candelabrele și iconostasul și întreaga pardoseală a fost acoperită cu mochetă.

Odată terminate lucrările de reînnoire a bisericii, preotul și credincioșii l-au invitat pe Î.P.S. Laurențiu Streza Mitropolitul Ardealului să resfințească biserica și au avut bucuria ca acesta să răspundă chemării.

Sărbătoarea acestui nou început a avut loc în data de 10 dec. 2006 și alături de Î.P.S. Laurențiu însoțit de doi diaconi, au luat parte la Sfânta Slujbă Protopopii Ioan Jurca și Grigore Cernea, preoții Liviu Prunea și Murgoiu Crucian.

LA CUMPARANA DINTRE ANI

ALȚÂNA

Brezae Vasile:

În anul 2006 în Alțâna au fost dalate rigolele, s-au decol-matat șanțurile, s-a ridicat Monumentul Eroilor și s-au dema-rat lucrările de ame-najare a sediului primăriei

În Benești și Ghijasa de Sus s-au reparat drumurile comunale și s-a realizat documentația la ord. 7.

În 2007 se preconizează canalizarea în Alțâna, igienizarea și zugrăvirea școlilor, căminelor și primăriei, un pod de beton peste Hârtibaci la Benești, definitivarea proiectului tehnic de alimentare cu apă și organizarea întâlniri fiilor satului în luna august

ARPAȘU DE JOS

Bunea Nicolae: În anul 2006 s-au reparat străzile, s-a pietruit drumul de legătură între Arpașu de Jos și Arpașu de Sus pe lungime de 4 km și până la Noul Român 3 km, s-au turnat 1 km mixturi asfaltice în Arpașu de Jos și 0,5 km în Noul Român, s-au reparat școlile din Arpaș și grădinița din Noul Român.

În 2007 se preconizează, încălzirea centrală în școli proiectele fiind făcute, realizarea a două grupuri sociale în Arpașu de Jos și Arpașu de Sus, demararea lucrărilor de canalizare, un pod peste râul Arpaș în amonte de șoseaua națională, pentru scoaterea animalelor și tractoarelor de pe DN 1.

BÎRGHIȘ

Măndreanu Gheorghe

- Care este cea mai mare realizare în 2006?

R:- 1.Construirea școlii din Apoș, finalizată în proporție de 80% (clădirea școlii va fi inaugurată în semestrul II); 2. Obținerea finanțării pentru introducerea rețelei de apă și canalizare în satul Bîrghiș – localitatea de reședință a comunei (finanțarea este pentru proiectul tehnic); 3. Reparațiile capitale de

la școala veche din Bîrghiș!

- Ce dorințe aveți pentru 2007

R: - 1. Autorizarea și demararea lucrărilor pentru apă și canalizare; 2. Obținerea finanțării pentru o sală de sport în satul Bîrghiș; 3 Reparații capitale la drumul comunal – DC32 – Bîrghiș-Apoș.

- În pragul noului an, doriți să transmiteți ceva locuitorilor din Bîrghiș?

R: Doresc tuturor locuitorilor comunei sănătate, fericire și multă bunăstare în 2007 și în viitor. Tot ce vom face pe viitor, o facem pentru binele comunei cu sprijinul Dvs.

BRĂDENI

Dobre Aurel

În anul 2006 a fost pietruit drumul comunal Retiș –Țeline, s-au pietruit străzile, s-a introdus apa și s-au asigurat lemne pentru încălzirea școlilor, căminele culturale sunt puse la punct,

În 2007 se preconizează încălzirea centrală în școli proiectele fiind făcute, asfaltat drumul Retiș- Țeline, demararea lucrărilor de canalizare pentru care proiectul este realizat.

BRUIIU

Cernea Mircea

În anul 2006 s-a aplicat dublu strat bituminos pe patru străzi, au fost pietruite celelalte și s-a realizat documentația la ordonanța 7.

În 2007 se preconizează asfaltarea a încă patru străzi, și demararea lucrărilor de introducere a apei.

CHIRPĂR

Scutea Nicolae

În anul 2006 s-au reparat podețele în Vărd și s-au decol-matat șanțurile, în Veseud s-au executat șanțuri și rigole, a fost reparat

Primarii din Asociația „Valea Hârtibaciului” le urează concetățenilor Sărbători Fericite și un An Nou mai bun!

interiorul bisericii din Veseud și Căminul Cultural din Săsăuș iar în Chirpăr s-au reparat trotuarele, s-au amenajat șanțurile și rigolele și se modernizează primăria.

În 2007 se preconizează finalizarea lucrărilor la primărie, pietruirea tuturor străzilor, reparații capitale la cămin, betonat curtea școlii și a primăriei, încălzire centrală la grădiniță, cămin și școală, introducerea gazului și apei la căminele din Veseud, Vărd și Săsăuș și reabilitarea școlii din Veseud.

și s-a făcut un grup sanitar la primărie.

În 2007 se preconizează repararea și amenajarea primăriei și căminului din Merghindeal, îmbunătățirea iluminatului public, realizarea de parcuri și locuri de joacă în Merghindeal și Dealu Frumos, demararea lucrărilor de canalizare și aducțiunea apei și pe strada principală din Dealu Frumos să fie turnat un strat dublu bituminat.

MIHĂILENI

Șchiau Ioan

În anul 2006, s-au pietruit drumurile din Moardăș și Șalcău, s-au pus la punct școlile care au autorizație de funcționare, s-a asigurat încălzirea căminelor care au fost puse la punct.

Pentru 2007 se preconizează să fie pietruite toate străzile și să se definitiveze planul de urbanism.

NOCRICH

Anghel Emil

În 2006 s-au transportat 561 mc de piatră pentru repararea străzilor, s-au decolmatat șanțurile spre Ghijasa de Jos, s-au făcut reparații capitale la școala din Nocrich și la primărie.

În 2007 se preconizează repararea drumurilor, străzilor și podurilor, introducerea apei, canalizarea și o stație de epurare, proiectele fiind în derulare.

MERGHINDEAL

Radu Vasile

În anul 2006 s-a făcut încălzirea centrală la școala din Dealu Frumos, grup sanitar la șcala din Merghindeal, 1,1 km de trotuare, un pod de 7 m peste șanțul comunal, două poduri în Dealu Frumos, reparat trei case ale primăriei, s-a cumpărat un buldo-excavator cu care s-au decolmatat șanțurile comunale

PARTENERIATUL PUBLIC PRIVAT - O ȘANȘĂ PENTRU DEZVOLTAREA VĂII HÂRTIBACIULUI

LEGENDA HÂRTIBACIULUI

Se spune că demult, tare demult, când oamenii pricepeau limba fiarelor și mai credeau în zmei și căpcăuni, trăia într-un sat prin apropierea apelor Hârtibaciului de astăzi un flăcău tare vrednic, viteaz și ager la minte, pe nume Hârtibaci. Îi murise tatăl încă de pe când era mic și fusese crescut de biata maicăsa, rămasă vădană de tânără, săracă lipită pământului. Neavând cu ce-și ține copilul, femeia l-a dat la un vecin bogat, care avea cu ce-l crește. Dar bogătanul și nevasta lui, lacomi precum le era firea, au găsit în copil o slugă. Pe măsură ce băiatul creștea, era supus la munci tot mai grele, astfel că încă înainte de a ajunge flăcăuș, știa să are, să cosască, să hrănească vitele și să le adape, mă rog, tot ce trebuie într-o curte de oameni înstăriți. Azi așa, mâine așa, Hârtibaci, în ciuda celor îndurate, creștea și se făcea un băietan tot mai mândru și mai îndrăzneț. Muncea pe rupele de la răsăritul soarelui până-n noapte, spre bucuria stăpânului, care însă nu se declara niciodată mulțumit.

Într-o zi, spune povestea, bogătanul îl trimise pe Hârtibaci să adune fructe într-o livadă ce o avea lângă o pădure. Flăcăul adună două coșuri grele de fructe și porni, împovărat, înapoi, spre casă. Drumul ce-l avea de străbătut trecea peste două dealuri și două văi, astfel că Hârtibaci se moleșii din pricina greutății coșurilor încărcate. Ostenit, se lăsă la umbra unui copac din marginea unei pădurici pe care flăcăul, i se păru că no mai văzuse până atunci. De cum se așeză la umbra, adormi.

Deodată cineva îl trezi din somn. Când deschise ochii, Hârtibaci văzu lângă copacul unde adormise, un moșneag care-l privea cu interes.

- Ce cauți în pădurea mea, flăcăule?... Viață sau moarte să-ți dau pentru îndrăzneala ta? îl întrebă moșneagul.

- Viață să-mi dai că-s tânăr și abia de acum încolo mă așteaptă, după cum socotesc eu, zile bune! Răspunse cu îndrăzneală flăcăul, uitându-se cu încordare la bătrânul acela răsărit ca din pământ.

- Bine mi-ai răspuns, zâmbi moșneagul. Oamenii săraci se bucură de viață oricât li s-ar părea ea de grea, nu ca bogătanii care se tânguie mereu...Ce-ai vrea, băietanule, să-ți dăruiesc pentru îndrăzneala și istețimea ta: să-ți aceste două coșuri cu galbeni ori să-ți dau putere de uriaș?

- O, de nu glumești cu mine, unchiașule, dă-mi putere. Dar o putere de să-mi pară coșurile acestea ușoare ca fulgul... Și să fii încredințat că, având puterea pe care zici că mi-o dai, îmi voi croi singur drum în viață.

- Fie, grăi moșneagul. Du-te acum acasă liniștit și vei vedea că greutatea ce o duci îți va părea o joacă.

Zicând acestea, moșul se făcu nevăzut în pădure. Când ridică cele două coșuri, Hârtibaci constată că sunt ușoare ca și când n-ar fi dus nimic în mâini. Simțindu-se neasemuit de puternic, străbătu drumul cu spor mare și nici nu avu timp să gândească până se pomeni coborând cel de-al doilea deal, spre un râu repede și adânc. Peste apa aceea iute era aruncat un pod înalt, pe marginea căruia ședea o fată îmbrăcată într-o rochie albă ca neaua. Degetele ei subțiri despletteau părul strâns în coade lungi, iar pe obraji îi curgeau lacrimi amare.

- De ce plângi, fată dragă? O întrebă Hârtibaci.

- Plâng pentru că bătrânii din satul nostru au hotărât să se supună străvechilor datini și să mă dea de nevastă unui căpcăun ce-și duce viața pe undeva prin apropiere. Mai bine mă arunc în râu! Spuse fata, plângând și mai amar.

- Nu te arunca în râu, ci mai bine vino cu mine, o liniști Hârtibaci. Cum te cheamă?

- Mă cheamă Paraschiva.

- Hai cu mine în sat, Paraschiva, și ai să vezi că nu ți se întâmplă nimic rău.

- Dar ce-or să zică oamenii? Că îndrept mânia căpcăunului împotriva lor...

- Dinspre partea asta să n-ai nici o grijă. Am să vorbesc eu cu oamenii. Să ne grăbim, că și așa sunt întârziat.

- Curând intrară în sat. Când văzură bătrânii că fata s-a întors, încrunțară din sprâncene. Apoi săriră cu glasul:

- De ce te-ai întors, fată? Nu ai curajul să te înfățișezi căpcăunului, lăsându-ne pe noi să ne prăpădim cu toții? Ești o fricoasă! Și de atâta amar de vreme fetele frumoase se mărită cu căpcăunul, pentru că așa ni-i legea. Iar tu ai călcat-o. Vrei să stârnești mânia lui, să piară tot satul? Strigau ei

În locul fetei, răspunse Hârtibaci:

- Oameni buni, în fiecare an hărăziți căpcăunului fetele voastre cele mai frumoase. De ce?...Ați spus că Paraschiva e o fricoasă, dar nu-i adevărat. Fricoși sunteți voi! Ce poate fi mai josnic decât să piară această fată, ca celelalte, înghițite până la urmă de căpcăun? Paraschiva vrea să trăiască, iar voi o mânați la moarte!

- Să mori pentru binele obștii e o cinste! strigară bătrânii.

- Dacă-i așa, puneți mâna pe paloșe, pe sulii și ucideți căpcăunul pentru binele obștii și pentru binele fetelor voastre! Iar dacă cineva dintre voi va pieri în luptă, cinste viteazului!...

Bătrânii căzură pe gânduri, chibzuind. Tăceau și se scărpinau în barbă, pe când cei tineri șușoteau între ei.

- Eu am să mă duc primul la luptă! Strigă Hârtibaci, sigur pe îndrăzneala și puterea lui.

- Ești încă tânăr, bombănită bătrânii.
- E drept că sunt încă tânăr, dar am îndurat multe și voi ști să lupt!

Punând mâna pe suliță, Hârtibaci se afundă în pădure, spre dealul înalt unde se spune că sălăsluiește căpcăunul. Cei tineri porniră după el. Pe drum însă mulți rămaseră în urmă, iar alții făcură cale întoarsă, lăsându-l singur pe Hârtibaci, care înainta fără teamă.

Flăcăul merse ce merse, până ce dealul cel mare se desluși în zare, învăluit în lumini albăstrii. La poalele dealului sclipeau în soare apele unui râu. Pe malul lui ședea un moșneag gârbovit, pleșuv, cu barbă albă. Flăcăul îl zării de departe și observă că-i tremură ușurel capul. Dădu să se îndrepte spre el ca să-l întrebe dacă nu cumva l-a văzut pe vrăjmașul de căpcăun. Înainte de a păși, pe marginea potecii i se ivi în cale o floare frumoasă. Băietanul își zise: „Ia să culeg floarea asta ca să i-o duc Paraschivei”. Dădu s-o rupă, dar de sub floare țâșni o păsărică, rugându-l:

- Nu-mi rupe floarea, voinice! Am să-ți plătesc binele cu un sfat bun, de care ai nevoie.

- Bine, aștept sfatul, încuviință flăcăul.

- L-ai văzut pe moșneagul de pe malul apei. Află flăcăule, că arătarea aceea nu-i un bătrân pașnic, cum ar părea, ci însuși căpcăunul! Și-a luat alt chip ca să nu-l cunoști. Nu vezi cum îi tremură capul de furie?...

De cum află aceasta, Hârtibaci ridică sulița și se îndreptă iute spre căpcăun. În aceeași clipă, apele râului se încrețiră începând să pumege, vântul se stârni din senin, aducând a furtună, apoi se auziră bubuind tunete. Cerul, brăzdat de fulgere, se întunecă, iar pădurea din apropiere vui năprasnic. Se dezlănțui o ploaie deasă, dar flăcăul nu se sperie, ci porni și mai vașnic la luptă, lovind căpcăunul cu sulița. Se bătură așa vreme de un ceas și mai bine. Voinicul lovea cu sete, înfigându-și sulița în trupul fiorosului căpcăun, care-și luase acum chipul lui adevătat. La o vreme, văzându-se biruit, căpcăunul ceru viteazului îndurare, făgăduind că de acum înainte nu va mai cere fete, că se

duce în lumea lui cât va vedea cu ochii. Hârtibaci însă îi ghici viclenia și-l lovi de moarte. În zvârcolirile lui, căpcăunul se aruncă în apă, gândind că va putea trece râul și se va ascunde în frunzișurile de pe celălalt mal. Viteazul sări însă în apă după el și-l mai lovi de câteva ori, astfel că undele limpezi ale râului căpătară o culoare întunecată datorită sângelui spurcat al căpcăunului. Dihania se mai zvârcoli ce se mai zvârcoli în apă, apoi își dădu duhul.

Așa scăpă viteazul flăcău ținutul de fiorosul căpcăun. În drum spre casă, îi ieși voinicului în cale păsărica, ținând floarea în cioc.

- Ți-o dăruiesc drept răsplată pentru uciderea căpcăunului, viteazule Hârtibaci. Ți-o dăruiesc ca să-ți lumineze viața alături de frumoasa Paraschiva pe care ai scăpat-o din ghearele lui.

Mulțumind, flăcăul luă floare și se

întoarse în sat. Oameni îi ieșiră înainte și i se închină până la pământ.

- Cea mai frumoasă fată din satul nostru este Paraschiva. Ea te iubește de cum te-a văzut. Să-ți fie mireasă!

Voinicul dăruie floarea fetei.

- Mi-ai dăruit floarea libertății și-ți mulțumesc nespun, zise Paraschiva, plângând de fericire și lipindu-se de flăcău. Am să-ți fiu soață și o să trăim fericiți până la adânci bătrâneți...

La nunta lor au petrecut nu numai oamenii din satul fetei ci și mulți alții din împrejurimi, care au venit anume să-l sărbătorească pe viteazul vitejilor

De atunci, apele în care și-a dat sfârșitul căpcăunul i se zice Valea Hârtibaciului, după numele viteazului flăcău.

Din volumul „Călător pe Valea Cibimului, legende și povestiri sibiene”

de Emil Bejan

Biserica cu hramul "Sfântul Gheorghe" Veseud

Satul Veseud, este așezat între două dealuri cu spinări ondulate, pe latura dreaptă a văii denumite "Vizinii", care izvorăște din imediata apropiere de hotarul satului, din pădurea învecinată cu satele: Dealul Frumos și Merghindeal.

Despre înființarea satului, date precise și sigure nu se găsesc. Cunoaștem din izvoare istorice că, prin părțile acestea s-a făcut colonizarea sașilor, între anii 1141-1161, pe timpul lui Gheza al II-lea, deci înființarea satului Veseud s-a făcut probabil în jurul anilor 1000-1100. Într-un document vechi, care se păstrează la arhivele statului, din Sibiu, se indică cum că, satul Veseud la anul 1332 exista sub numele de "Vozvodia". Deci este de la sine înțeles, ca prin prezența românilor aici, să fie adusă cu sine și necesitatea organizării lor în cele religioase. Este posibil totuși, ca pentru o vreme oarecare, până au ajuns a fi în număr mai mare, românii din Veseud să nu fi fost organizați ca parohie. După tradiție, o altă biserică, n-a existat mai înainte, ci numai o casă de rugăciune la unul dintre credincioși.

Preotul lor de atunci a fost Iacob Cănda, care administra și Vărdul. Despre sfințirea bisericii n-au rămas urme scrise și nici din tradiția locală nu s-a putut culege nimic.

Biserica este zidită din piatră, cărămidă, lemn, var și acoperită cu țiglă. Construcția are formă de corabie, în stil bizantin cu elemente gotice, obișnuite în Ardeal. Turnul este zidit în stil gotic și are înălțimea de 12 metri. Plafonul este plan, iar pardoseala din lemn. Din datele culese din tradiția locală, maeștrii constructori au fost localnici de naționalitate română și săsească. Iconostasul este din zid, decorat cu icoane pictate pe sticlă, iar în faza actuală, biserica este zugrăvită în interior cu motive naționale.

Reparații parțiale s-au făcut bisericii, în anii 1901, 1945, 1966-1967, iar actualmente cu ajutorul bunului Dumnezeu, prin strădaniile preotului Pampu Codruț și a credincioșilor din cuprinsul parohiei, lăcașul a primit o nouă înfățișare: interiorul bisericii a fost zugrăvit, s-au achiziționat icoane noi

Biserica ortodoxă actuală este așezată la marginea de sud-est a satului pe o ridicătură de teren, proprietate a bisericii denumit "Dealul Inului". Biserica este zidită în formă de corabie și de la data construcției nu a suferit nici un fel de modificare, ci se găsește și azi în forma ei originală. A fost ridicată în anul 1790 - fiind al doilea lăcaș de cult ortodox ca vechime din zona văii Hârtibaciului, după cel din Săsăuș (lăcaș zugrăvit de cunoscuții pictori, frații Grecu) ? cu sume realizate din contribuția credincioșilor, de către întreaga obște creștinească și anume: o parte din donația credinciosului Varga Miron, care a contribuit cu aproape 1/3 din întreaga sumă destinată ridicării bisericii, iar restul de 2/3, din partea celorlalți credincioși.

pentru iconostas, cafasul a fost recondiționat. Din nefericire, biserica nu este trecută în evidența monumentelor istorice pentru a fi declarată monument de patrimoniu cultural, așa cum îi este meritul, iar exteriorul acestui frumos lăcaș are de suferit pe zi ce trece în fața intemperiilor vremii, având zidurile degradate. Astăzi nădăjduim la ajutorul bunului Dumnezeu și la buna credință a noastră, a creștinilor de pe valea Hârtibaciului, a autorităților abilitate, ca acest lăcaș să-și găsească locul cuvenit în rândul monumentelor istorice românești, conștienți fiind că numai așa vom putea aprecia justa valoare a înaintașilor noștri și nestrămutata lor credință strămoșească.

Prof. Foloba Bogdan

DATINI DE SĂRBĂTORI

24 DECEMBRIE

Fata mare pune toate lingurile cu care a mâncat la masă, așa nespălate, sub perina pe care doarme și își va visa ursitul.

Fata, după ce s-a lăut (spălat), își pune săpunul și piaptănel sub pernă, tot ca să-și viseze ursitul.

Fetele, una după alta, iau câte o sămânță de cânepă și, după ce o înfig într-un ac, o întind la flacăra lumânării. Dacă sămânța pocnește, atunci fata se mărită în scurt timp, iar de nu pocnește, va trebui să mai aștepte.

Dacă se hotărăște căsătoria unor tineri în această zi, perechea aceea va fi foarte fericită.

De la Ajun și până la Iordan se mătură casa de la prag spre răsărit, spre icoane, ca să vie pețitorii la casa cu fete mari.

Tot așa, în acest timp, nu se toarce, pentru același motiv. Tot în ajun, când fata mare face colaci, ia sama ca să nu greșească, ca să iasă frumoși din cuptor, căci de vor fi frumoși și viitorul bărbat va fi frumos; după ce i-a copt, taie o bucată dintr-un colac, și o dă câinelui și încotro va porni câinele cu colacul în gură, dintr-aceia parte îi va veni alesul.

În ajunul Crăciunului, de cum s-a nserat, fata se duce afară, ia un braț de lemne tăiate mărunt sau așchii și le pune sub masă. După ce au stat cu toții la masă și au mâncat, le numără și de vor fi cu soț, atunci chiar în anul acela se va mărita.

În ajun, la masă, fata nu șade la colțul mesei, pentru că nu se va mărita niciodată sau chiar dacă se va mărita, va lua un văduvoi.

În seara de Crăciun, fata nu se culcă, iar la miezul nopții așterne o față de masă albă pe masă, și după ce pleacă toți ai casei la biserică (la țară slujba se începe după ora 2 noaptea) iese în curte, înconjoară casa de trei ori și se uită pe fereastră în casă și de va vedea fața unui om, acela va fi scrisul ei.

1 IANUARIE (CĂLINDAR, GHENARIE, GERAR)

Sfântul Vasile (Sân Vasile, Sân Văsii). Începutul anului. În noaptea spre Anul Nou se aprinde câte o lumânare la Sfânta Icoană, ca să meargă bine tot anul.

Se face calendarul pentru tot anul, spre a ști care lună va fi ploioasă sau secetoasă din cursul anului. Calendarul se face astfel: se pun 12 foi de ceapă și în fiecare foaie câte un strop de sare. Fiecare foaie reprezintă o lună. Toate foile se pun într-un loc uscat și unde nu umblă nimeni. Dimineața, a doua zi, se ia fiecare foaie și care va fi cu apă, acea lună va fi ploioasă, iar în care sarea nu se va fi topit, acea lună va fi secetoasă

Din volumul „Mitologie Românească” de Marcel Olinescu

POVEȘTI DE CRĂCIUN

După ce s-a născut Hristos, îngerii au coborât din cer, l-au luat de l-au scaldat în rouă de pe flori adunate, l-au înfășat în scutece de mătasă și l-au suit la ceruri, de l-au înfășat –după datină - Tatălui Ceresc, carele l-au primit în tronul lui de aur și l-au binecuvântat.

Apoi îngerii l-au dus în cântări de slavă și l-au pus în brațele maicii lui.

Tot atunci o stea mare, comată, cum nu s-a mai văzut, a apărut pe cer, să anunțe lumii întregi, nașterea celui ce va fi împăratul lumii. După steaua aceasta s-au luat cei trei magi din Răsărit, Gașpar, Melchior și Baltazar, să-i aducă daruri neprețuite: aur smirnă și tămâie și să se închine lui. Când au ajuns la Irod, împăratul iudeilor, steaua-n nor li s-au ascuns și ei au fost nevoiți să-ntrebe de Irod „unde este împăratul lumii”. Irod s-a speriat și de frică să nu i se ia tronul, a pus în gând să-l omoare. De aceea i-a rugat, ca la întoarcere să vie să-i spuie și lui unde s-a născut acel împărat. Un înger a venit în somn magilor și le-a spus să nu mai treacă pe la Irod, când se vor întoarce. Magii l-au aflat pe copilul sfânt, s-au închinat și s-au întors pe alt drum.

Irod de supărare, a poruncit să taie pe toți copiii de la 2 ani, mai în jos. Dar în

MAGII ȘI IROD

zadar a fost căci Iosif și Maria erau de mult cu copilul Isus pe drumul către Egipt.

După ce împăratul Irod fu înșelat de către cei trei magi, care nu s-au mai întors pe la el, să-i spuie unde s-a născut copilul Isus, acel care va fi împăratul lumii, Irod în nebunia lui a crezut că va scăpa ușor de el, poruncind să se omoare copiii de la „doi ani mai în jos”. Dumnezeu, care știa de toate astea, a trimis un înger la Sfânta Marie, să-i spuie să fugă îndată, ca să scape de furia lui Irod.

Iosif și cu Sfânta Maria și cu copilul Isus au plecat repede înspre Egipt. Sfânta Maria, pentru că era mai slabă și era îndată după naștere, mergea călare pe un asin. În drumul lor au întâlnit niște oameni, care își semănau câmpul lor. Iosif, fiind obosit, i-a rugat să-i dea puțină apă de băut.

Plugarii aceștia erau oameni drept-credincioși și miloși, așa că le-au dat apă proaspătă de la un izvor din apropiere. Sfânta Maria, drept mulțumire pentru facerea lor de bine, le-a spus să vie a doua zi la secerat.

Oamenii au crezut-o și a doua zi, când au venit cu secerile și cu carele, grâul era mare și cu spicul copt, numai bun de secerat. Cam

pe la amiază, când seceraseră o bucată bună, iată că trec pe acolo o ceată de soldați și se opresc înaintea lor:

- Oameni buni, n-ați văzut trecând pe aici un om cu femeia lui și cu un copil mic în fașă?

- Ba da văzurăm. Le-am dat și apă să beie.

- Când, de mult? Mai întrebară soldații bucușori că au dat de urma lor.

- Păi, asta a fost pe vremea când semănam câmpul ista, le răspunse un bătrân, care își cam dădea cu socoteala că aici trebuie să fi fost mână dumnezeiască, de le-a crescut grâul așa repede

Iar soldații, neștiind de minunea asta, au făcut calea întoarsă, gândind în mintea lor: „Cum să punem noi mâna pe niște oameni care au trecut pe aici, pe vremea semănatului”.

Și așa au scăpat Sfânta Maria și Isus și Iosif de prigoana lui Irod și au ajuns cu bine în Egipt.

Din volumul „MITOLOGIE ROMÂNEASCĂ” de Marcel Olinescu

COLINDE • COLINDE

LA BUTEA JUNILOR

(urare)

Vă rog, fraților, să vă hie cu luare-aminte și de-ale mele cuvinte că n-am vint ca să șez c-am vint să vă spui de-a-nțales. Iată, și noi ca niște prunci umblăm și de dumneavoastră ne rugăm dați-ne un pătraș, hie și mai măraș hie și mai gros de dungă, că ne va spori la pungă. Însă punga nu ni spartă, inima așe ne saltă. Să mierem, fraților, la școală să nu mâncăm pita goală, când de la școală am vint tare rău am flămânzat țundra-n spate ni s-a rupt, toama la mijloc de trup. Ia, cinstită domn aleasă întinde masa frumoasă, cu spată de carne grasă. d'ntinde-ne pe masă un colac de grâu și-un pahar de hin ca să țâ-l închin! La anul și la mulți ani! Din „Monografia localității Ghijasa de Sus”

Gherasim Rusu Togan și Mihai Rusu

TÂNGUIREA LUI ADAM

Culese de Ilarion Cocișiu

Dumnezeu din ce-o-nceput
Lilioară trandarir
Toată lumea și-o făcut
Și-o făcut Domnul Hristos
Pe Adam, foarte frumos
Și cu Eva l-o-nsoțit
Și că lor le-o arătat
Din pomu care-o mâncat
Și le-o spus să nu mai mănec
C-afară din rai s-or duce.
Noi bucuroși nu ne-om duce
Din ast'grădiniță dulce
De para făcliilor,
De fumul tămâilor,
De mirosul florilor,
De dulceața florilor.
Asta-i seară preamărită
De la Dumnezeu lăsată.

Hendorf, 28-XII.1934

Gh. Boldijar

SLUGA MICĂ VESTEȘTE NAȘTEREA

D-asta-i sara lui Crăciunu
Lui Crăciun celui bătrân.
Mână sluga cea mai mare
De boilor să le deie.
El se duse și să'ntoarse.

Tună-n casă spuse-n masă

-D-ale, stăpâne Crăciune,
Dar aceasta ce-o să fie,
Nu mă pot d-apropia
De boilor să le dau,
De zvonul albinelor
De para flăcăielor
De mirosu florilor.
Mână sluga mijlocie
El se duse și să-ntoarse
Tună-n casă spuse-n masă:

-D-ale stăpâne Crăciune
Dar aceasta ce să fie,
Nu mă pot d-apropia
De boilor să le dau,
De para flăcăielor
De zvonul albinelor
De mirosu florilor.
Mână sluga cea mai mică
Sluga mică, mai crezută

El mai bin 's-apropie
Ș-ncâ-n iescle s-a uitat
Ș-a văzut pe fiul sfântu
Mititel, înfășeșel,
Fașe d-albă de mătase
Scutecel de d-arșonel.
Pin pociumpi făclii aprinse,
Pin grădele viorele.
Noi umblăm și colindăm
Părintelui ne-nchinăm.

Dârlos, 6. III. 1938

Ironim Proștean

IN LUNA IANUARIE E ZIUA LOR

1. Aroneasa Cornel	Retiș	82 de ani la 1 ian
2. Itu Victoria	Alțâna	87 de ani la 2 ian
3. Bârsan Verghina	Retiș	90 de ani în 3 ian
4. Brumar Emil	Retiș	83 de ani în 4 ian
5. Moldovan Nicolae	Țeline	83 de ani în 4 ian
6. Bârsan Maria	Retiș	88 de ani în 7 ian
7. Munteanu Maria	Merghindeal	86 de ani în 10 ian
8. Jecan Reghina	Merghindeal	84 de ani în 11 ian
9. Raicu Toader	Alțâna	81 de ani în 12 ian
10. Popia Maria	Alțâna	86 de ani în 13 ian
11. Călin Anica	Alțâna	83 de ani în 14 ian
12. Dobre Aurel	Retiș	82 de ani în 19 ian
13. Drăgan Elena	Țeline	82 de ani în 19 ian
14. Tatu Ioachim	Alțâna	80 de ani în 19 ian
15. Raicu Toader	Alțâna	85 de ani în 23 ian
16. Brezaie Ioan	Alțâna	85 de ani în 25 ian
17. Căndeia Fimia	Alțâna	83 de ani în 27 ian.
18. Brezaie Maria	Alțâna	82 de ani în 31 ian

Noi le dorim sănătate, bătrânețe liniștită dragoste și bucurii din partea urmașilor.

ELECTROCOM Ferroli

SISTEME TERMO-SANITARE COMPLETE

**FIRMA AUTORIZATĂ ISCIR PENTRU
MONTARE/INSTALARE
CENTRALE TERMICE PE LEMNE
ȘI COMBUSTIBIL GAZOS**

**AGNITA STR. 1 DECEMBRIE NR. 30
TEL./FAX: 0269-513396
TEL. MOBIL: 0788-601031**

**OFERIM O GAMĂ VARIATĂ DE
PRODUSE
ELECTRONICE ȘI ELECTROCASNICE
LA PREȚURI ATRACTIVE**

POSIBILITATE DE PLATĂ ȘI ÎN RATE

„LA PRUT”

O nuntă, un botez, o aniversare, prilejuri de a-ți face invitații să se simtă bine. Cel mai indicat să-i inviți „LA PRUT”. Atmosferă plăcută, mâncare bună, servire ireproșabilă și prețurile cele mai convenabile. Pentru 20 de musafiri asigurăm și cazare. **VA AȘTEPTĂM!**

S.C. MODEST IMPEX SRL

Vrei să-ți reperi, să-ți modifice ori să-ți faci o casă? O problemă destul de simplă de rezolvat, dacă te adresezi firmei S.C. MODEST IMPEX SRL din Agnita. Aceasta oferă tot ce este necesar, de la balastru pentru fundație până la materiale de finisaj.

Ai nevoie de constructori? Firma S.C. MODEST IMPEX SRL, are o echipă de construcții cu personal specializat și autorizat, care oferă garanție pentru lucrările executate.

Vrei aparatură electro-casnică, obiecte de uz gospodăresc ori materiale utilizabile de calitate garantată și la prețuri fără concurență? La S.C. MODEST IMPEX SRL, găsești cea mai variată gamă cu aceste produse.

Ai nevoie de o anumită culoare de vopsea? LA S.C. MODEST IMPEX SRL, durează mult până te hotărăști ce alegi din cele 3000 de nuanțe din culorile curcubeului. Pe urmă cu ajutorul calculatorului, în cinci minute primești vopseaua de culoarea aleasă.

Nu-ți ajung banii? De la S.C. MODEST IMPEX SRL, poți cumpăra orice cu credit bancar.

S.C. MODEST IMPEX SRL, este unicul furnizor din zonă pentru produse ROMSTAL.

S.C. MODEST IMPEX SRL, asigură transportul gratuit al produselor, în Agnita, Ruja și Coveș și cu prețuri mici în alte localități.

DACĂ NU CREDEȚI TOATE ASTEA, PUTEȚI VERIFICA.

Personalul firmei S.C. MODEST IMPEX SRL, amabil și bine calificat, din unitățile de pe Aleea Castanilor și str. Mihai Viteazu, vă va confirma, dându-vă și detaliile necesare.

LOCALITĂȚI - BISERICI - PREOȚI

- informații utile -

**MITROPOLIA ARDEALULUI
ARHIEPISCOPIA
ORTODOXĂ ROMÂNĂ
SIBIU
ARHIEPISCOPUL SIBIULUI
ȘI MITROPOLITUL
ARDEALULUI
Dr. LAURENȚIU STREZA**

PROTOPOPIATUL AGNITA

Sediul Protopopiatului: Agnita, str. Mihai Viteazul, nr. 20, tel.: 0269-510.325

Protopop: pr. Ioan Jurca

1. Agnita I - Biserica „Sf. Impărați Constantin și Elena” - pr. Gregoriu Cernea, tel.: 0269-510.325
2. Agnita II - Biserica „Sf. Nicolae” - pr. Ioan Jurca, tel.: 0269-510.921
3. Agnita III - Biserica „Sf. Apostoli Petru și Pavel” - pr. Nicolae Mărginean, tel.: 0269-512.579
4. Alțina - Biserica „Adormirea Maicii Domnului” și „Sf. Apostoli Petru și Pavel” - preot Mircea Stoia, tel.: 0269-581.277
5. Apoș (filie) - Biserica „Sf. Gheorghe” - pr. Nicolae Piroș, tel.: 0269-517.104
6. Benești - Biserica „Sf. Nicolae” - pr. Alin Zegrean
7. Bîrghiș - Biserica „Cuvioasa Paraschiva” și „Sf. Gheorghe” - pr. Nicolae Piroș, tel.: 0269-517.104
8. Brădeni - Biserica „Sf. Ilie” - pr. Nicu Lazăr, tel.: 0269-518.128
9. Bruuiu - Biserica „Cuvioasa Paraschiva” - pr. Ilie Doboliță, tel.: 0269-586.523
10. Chirpăr - Biserica „Înălțarea Domnului” - pr. Ioan Socaci, tel.: 0269-586.165
11. Coveș - Biserica „Adormirea Maicii Domnului” - pr. Mihai Naicu, tel.: 0269-513.401
12. Dealu Frumos - Biserica „Sf. Nicolae” - pr. Nicolae Godan, tel.: 0269-517.516
13. Fofeldea - Biserica „Sf. Vasile” - pr. Ioan Muntean, tel.: 0269-226.679
14. Gherdeal - ?
15. Ghijasa de Jos - Biserica „Cuvioasa Paraschiva” - pr. Viorel Hoadrea
16. Ghijasa de Sus - Biserica „Sf. Ioan Botezătorul” - pr. Mihai Rusu
17. Hosman - Biserica „Buna Vestire” și „Cuvioasa Paraschiva” - pr. Călin Roajdă, tel.: 0269-214.058
18. Iacobeni - Biserica „Sf. Nicolae” - pr. Teofil Gârbacea

19. Ighișu Vechi - Biserica „Sf. Arhangheli” - pr. Dumitru Iridon
20. Ilimbav - Biserica „Sf. Nicolae” și „Buna Vestire” - pr. Ioan Rus, tel.: 0269-443.838
21. Marpod - Biserica „Sf. Nicolae” - pr. Moise Rusu, tel.: 0269-584.146
22. Merghindeal - Biserica „Buna Vestire” - pr. Virgil Manase, tel.: 0269-517.541
23. Metiș - Biserica „Cuvioasa Paraschiva” - pr. Claudiu Opreș, tel.: 0269-587.147
24. Mihăileni - Biserica „Sf. Nicolae” și „Sf. Dumitru” - pr. Nicolae Dorin Dumbravă, tel.: 0269-587.147
25. Moardăș - Biserica „Înălțarea Domnului” și „Sf. Dumitru” - pr. Aurel Dancu
26. Movile - Biserica „Sf. Nicolae” - pr. Adrian Moldovan
27. Netuș - Biserica „Sf. Petru și Pavel” - pr. Ciprian Constantin
28. Nocrich - Biserica „Sf. Vasile” - pr. Aurel Avram, tel.: 0269-582.165
29. Noiștat - Biserica „Sf. Arhangheli” - pr. Liviu Prunea
30. Pelișor - Biserica „Sf. Nicolae” - pr. Simion Măneasa
31. Răvășel (filie) - Biserica „Sf. Arhangheli” - vacantă, suplinită de pr. Aurel Dancu
32. Retiș - Biserica „Sf. Nicolae” - pr. Ioan Scutea, tel.: 0269-518.238
33. Ruja - Biserica „Buna Vestire” - pr. Marius Rebege, tel.: 0269-518.507
34. Săsăuș - Biserica „Adormirea Maicii Domnului” - pr. Alexandru Copăceanu
35. Șomartin (filie) - Biserica „Sf. Ștefan” - pr. Ilie Doboliță, tel.: 0269-586.523
36. Stejerișu - Biserica „Sf. Constantin și Elena” - pr. Crucian Murgoiu, tel.: 0269-239.259
37. Șalcău (filie) - Biserica

PIATA DE VINERI DIN AGNITA

Gata cu dezordinea și cu târgul din drum. Primăria a preluat administrarea târgului și a pieței și angajații săi ies pe teren să facă rânduială. În târg unul taie bilete, doi dirijează atelajele și unul supraveghează. Nu lipsesc nici polițiștii comunitari, gata să dea amenzi. La intrare cerealele s-au scumpit de parcă-s făcute cu gaz metan. Porumbul și grâul nu coboară sub 9 lei feldera și ovăzul cu 7 lei feldera, că-i mai ușor. Porci mulți, cumpărători puțini. În gura mare se cer 5 lei pe kg, dar cu voce joasă prețul mai coboară. Totuși mulți grășuni au ratat ocazia de a fi bucurie pe masa creștinilor, sub formă de bucate tradiționale. Vor ajunge prin magazine sub formă de salamuri și pateuri combinați cu diverse ingrediente și E-uri, de nu mai știe omul ce mănâncă.

În piața din centru zona zarzavaturilor afișează mese goale. Merele încearcă să umple peisajul pustiu. Se vând cu 1,2 1,5 sau 2,0 lei. Depinde de mărime și soi. Câteva verze ce n-au ajuns murături se vând cu 0,8 lei kg, usturoiul de 10 ori mai scump, că-i mai concentrat, morcovii cu 1,5 lei, păstârnacul cu 2,5, ceapa cu 1,5-1,8 lei, salata cu 1,5 căpățâna, cartofii cu 0,8 kg, fasolea cu 3,5. La mare preț se dă nuca pe gustate, cu 14 lei kg. O cumpără gospodinele care își respectă rețetele proprii și se mândresc cu ele. Celelalte își comandă cozonacii și prăjiturile de gata. Măine, poimăine pe toate mesele se vor găsi aceleași bunătăți făcute după standarde europene, având aceeași culoare și gust.

Brazii coborâți din munte, ștampilați și cu acte în regulă, se vând cu 45- 50 lei. Nu-i înghesuială la ei, semn de sărăcie, dar și de înlocuirea lor cu imitații de plastic care nu mor niciodată, pentru că s-au născut morți.

LA ANU ȘI LA MULȚI ANI!
Ion Dobre

„Cuvioasa Paraschiva” - vacantă, suplinită de pr. Nicolae Dorin Dumbravă, tel.: 0269-587.147

38. Țeline (filie) - Biserica „Schimbarea la față” - vacantă, suplinită de pr. Ioan Scutea, tel.: 0269-518.238

39. Țichindeal - Biserica „Cuvioasa Paraschiva” - pr. Mircea Popescu, tel.: 0269-581.204

40. Vărd - Biserica „Înălțarea Domnului” - pr. Codruț Pampu, tel.: 0269-238.219

41. Vecerd - Biserica „Sf. Nicolae” și „Cuvioasa Paraschiva” - pr. Dorel Chiriță

42. Veseud (filie) - Biserica „Sf. Gheorghe” - suplinită de pr. Codruț Pampu, tel.: 0269-238.219

43. Zlagna (filie) - Biserica „Cuvioasa Paraschiva” - suplinită de pr. Simion Măneasa

(continuare în numărul viitor)

Pentru informații zilnice
Abonați-vă la cotidianul
Tribuna

**Nu-ți lăsa goală
Cutia poștală!**

COLEGIUL DE REDACȚIE AGNITA

Colectiv de redacție: Ilarion Bârsan, Eleonora Tudoran, Mircea Drăgan, Lucia Letiția Rodina, Marius Halmaghi,

Tehnoredactare: Nicolae Hodiș

Foto: Marius Halmaghi

Tipar: Tipo Trib Sibiu

EDITURA ETAPE SIBIU

Str. P-ța Republicii nr. 19 -
Tel.: 0269-510465, int.112
orele 8⁰⁰ - 15⁰⁰

